

גזרת נחי ל"א - תרגול

תרגיל 1 - תרגיל חזרה

חלק א - ציינו את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים שלפניכם.

1	מוֹשִׁיטִים	2	הִדְרָדְרוּ	3	מְמַלְאִים	4	מְגַנְנִים	5	מְגַנְנִים
	יש"ט הפעיל		דרד"ר התפעל		מל"א פועל		גנ"י/ה פועל		גו"נ פועל
6	יִנְעַד	7	יּוֹעִיד	8	יּוֹעֵד	9	עֹדֵנוּ	10	עֹדֵנוּ
	יע"ד נפעל		יע"ד הפעיל		יע"ד הופעל		עד"נ פיעל		עד"י קל
11	לְהַתְרוֹת	12	לְהַתִּיר	13	יִגְנוּ	14	מְרַפֵּא	15	מְרַפֵּא
	תרי"ה הפעיל		נת"ר הפעיל		גנ"י פיעל		רפ"א פיעל		רפ"י פיעל
16	יְמַלְכְּדוּ	17	לְהוֹתִיר	18	הַשְׁעִינָה	19	הַשְׁעִינָה	20	רְצָתָה
	מלכ"ד פועל		ית"ר הפעיל		שע"נ הפעיל		שע"י הפעיל		רצ"י פיעל
21	הִקְפִּאוּ	22	הִפְלִיא	23	תּוֹגְעוּ	24	מְמַלְאִים	25	מְדַכְּאִים
	קפ"א הופעל		פל"א הפעיל		יגע הפעיל		מל"א פיעל		דכ"א פועל
26	נוֹצֵר	27	נָצַר	28	מְצַעִים	29	נִגְשִׁים		
	יצ"ר נפעל		נצ"ר קל		יצ"ע הופעל		נג"ש נפעל		

חלק ב - ציינו את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים שבמשפטים.

1. מתי אתם **מתחילים** את החזרות? תח"ל הפעיל
2. **גלינה** את סודכן. גל"י פיעל
3. בניין זה **בנוי** לתלפיות. בני"קל
4. התשובה **חבויה** בקטע. חב"א קל
5. היא **נשואה** באושר רב. נש"א קל
6. **צפויים** לנו קשיים רבים. צפ"י קל
7. כולם **מְרַצִים** מעבודתך. רצ"י פועל
8. הם **מְרַצִים** על תולדות העם. רצ"י הפעיל
9. הילדים **יטעו** עצים ביער.. נט"ע קל
10. הם **יטעו** בפתרון התרגיל. טע"י קל
11. המורים **מטיפים** לנו מוסר. נט"פ הפעיל
12. התרגילים **מְרַפֵּאים** את חולשתך בגייים. רפ"א פיעל
13. המים החלו **לְקַפֵּא** עם רדת הטמפרטורה. קפ"א קל
14. מדוע אתה מנסה **לְכַפֹּת** עליי את דעתך? כפ"י קל
15. הסוהר מיהר **לְכַפֹּת** את ידיו של העצור. כפ"ת קל
16. **דְמִינוּ** לעצמנו את החופשה השנתית. דמי"נ פיעל
17. **דְמִינוּ** בנפשנו אזור שקט ורגוע. דמי"פ פיעל
18. מדוע אתם **מתחלים** לפני הבחינה? חל"י התפעל

חלק ג - ציינו את השורש ואת הבניין של הפועל המשובץ במשפט.

קפ"א קל	13. עוגה זו קפואה .	מל"א התפעל	1. הם מתמלאים סיפוק רב.
לק"י קל	14. דבריו לוקים בחסר.	אב"ד קל	2. הנערות תאבדנה בשדה.
טמ"נ נפעל	15. השאריות תטמנה במקום חסוי.	סמ"א קל	3. מראה זה סמוי מן העין.
תמר"נ פיעל	16. תמרנו אותם להגיע לכאן.	שנ"א קל	4. הדבר שנוא עליי.
יכ"ח נפעל	17. הן תוכחנה בצדקתנו.	נת"ז הפעיל	5. אל תתיזו עלינו מים.
קש"י הפעיל	18. הם מקשים את לבם.	יצ"ג הפעיל	6. הן תצגנה את המחזה.
גש"מ הפעיל	19. נער זה מגשים את שאיפותיו.	שב"י נפעל	7. האישה נשבתה בידי האויב.
לוי"פ פועל	20. הדברים מלויים במעשים.	לא"מ הפעיל	8. הממשל מלאים את המפעלים.
טע"י קל	21. אל תטעינה בכוונותיי.	רמ"י פועל	9. הם מרגישים מרמים .
רפ"א פיעל	22. האם תרפאנה את החולה?	חב"א הופעל	10. החפצים החבאו במחסן.
המ"ר פיעל	23. המרנו על התוצאות.	נס"ח הפעיל	11. הם מסיחים את דעתי.
קל"י נפעל	24. הפרוסות יקלו בתנור.	מצ"א קל	12. ספר זה מצוי בחנויות הספרים.

תרגיל 2

בחרו את התשובה המתאימה על פי הנדרש בכל סעיף וסעיף.

- באיזו מילה מבין המילים בכל אחת מן השורות ה"י" בסוף המילה אינה שורשית?

I. א. קרוי קר"א	ב. עשוי	ג. פדוי	ד. שרוי
II. א. חצוי	ב. נשוי	ג. דהוי	ד. פנוי
III. א. פנוי	ב. נטוי	ג. פבוי	ד. חבוי
IV. א. סמוי	ב. לקוי	ג. קנוי	ד. כפוי
V. א. שנוי	ב. שבוי	ג. מצוי	ד. שותוי
- איזה פועל מבין הפעלים הבאים אינו שייך לגזרה **נל"ה**?

א. שרויה	ב. סמויה	ג. גלויה	ד. פנויה
----------	----------	----------	----------
- איזה פועל מבין הפעלים הבאים שייך לגזרת **נל"ה**?

א. פלואה	ב. מצויה	ג. עשויה	ד. חבויה
----------	----------	----------	----------
- מהו הפועל היוצא דופן מבחינת הגזרה?

א. קפוא	ב. פלואה	ג. חבוי	ד. קנויה
---------	----------	---------	----------
- הן **תמצאנה** את הספר בספרייה. צורת העבר של הפועל היא:

א. המציאה	ב. תמציא	ג. מצוי	ד. מצאו
-----------	----------	---------	---------
- האסירות **תפלאנה** בתנאים משופרים. צורת הבינוני של הפועל היא:

א. מקליאות	ב. כולאות	ג. פלואות	ד. נכלאות
------------	-----------	-----------	-----------

7. הנערים החזיקו בעץ ולא הִרְפוּ. צורת העתיד של הפועל היא:
- א. יִרְפְּאוּ   ב. יִרְפוּ   ג. יִרְפוּ   ד. יִתְרוֹפְפוּ
8. איזה פועל אינו ניתן לניתוח כפול? (שני שורשים שונים)
- א. רָדַי   ב. שָׁבִי   ג. טָעִי   ד. קָחִי
9. איזה פועל אינו שייך לגזרה נל"י/ה?
- א. שָׁבוּיִים   ב. מְצוּיִים **מצ"א**   ג. דְּחוּיִים   ד. שָׁרוּיִים
10. האסירות תִּכְלְאֵנָה בתנאים משופרים. צורת הבינוני של הפועל היא:
- א. מְכַלְאוֹת   ב. כּוֹלְאוֹת   ג. כְּלוּאוֹת   ד. נְכַלְאוֹת
11. הנערים החזיקו בעץ ולא הִרְפוּ. צורת העתיד של הפועל היא:
- א. יִרְפְּאוּ   ב. יִרְפוּ   ג. יִרְפוּ   ד. יִתְרוֹפְפוּ
12. איזה פועל אינו ניתן לניתוח כפול? (שני שורשים שונים)
- א. רָדַי   ב. שָׁבִי   ג. טָעִי   ד. קָחִי

תרגיל 3

	הפועל	השורש	השורש של השאר			הפועל	השורש	השורש של השאר
1	מצאת	מצ"א	מצ"י/ה	7		משיק	נש"ק	שק"י/ה
2	מטעית	טע"י/ה	נט"ע	8		כרתו	כר"ת	כר"י/ה
3	התחילו	תח"ל	חל"י/ה	9		מלא	מל"א	לא"י/ה ראה הערה
4	נרפתה	רפ"י/ה	רפ"א	01		מקיש	נק"ש	קש"י/ה
5	הפנים	פנ"מ	פנ"י/ה	11		התלוה	לוי"ה	תל"י/ה
6	מיציתם	מצ"י/ה	מצ"א	21		קרו	קר"י/ה	קר"א

הערה

הִלְאִינוּ - על פי החלטת האקדמיה ללשון, בגזרת נל"י/ה בגוף ראשון ובגוף שני בעבר עה"פ מנוקדת בצירה מלא או בחיריק מלא בכל הבניינים, חוץ מבניין קל. אנו מציגות במקרה זה פועל התואם להחלטת האקדמיה ללשון.

תרגיל 4 (דיוקי הגייה)

חלק א - בחרו את הפועל שניקודו מעיד על הגייה נכונה.

1. על הנער להתבטא / להתבטות יפה.
2. קראנה / קראנה את הסיפור.
3. הנערה קנאה / קנתה בחברתה.
4. יש למלא / למלות את הכד.
5. הפקיד מלא / מלא את דוח הפעולה.
6. שניתי / שנאתי את הרעיון.
7. הנער מדבא / מדבא בגלל הבחינה.
8. הן תמצאנה / תמצאנה אותנו.
9. האיש מיבא / מיבא ג'ינסים.
10. נבראנו / נבראנו מחדש.
11. יראנו / יראנו מפניו.
12. הילדה מלתה / מלטה את הדלי.
13. הם מחו / מחאו כף.
14. העציר יכלא / יכלא.
15. אני אקפא / אקפא מקור.
16. אסור לשנות / לשנא אותנו.
17. האם מצאתם / מצאתם את המסמכים?
18. רפיתי / רפאתי את אבי.
19. הרופא רפא / רפא את האיש.
20. המזרק מחטא / מחטא.
21. התחבאי / התחבי מפניו.

חלק ב - בכל משפט מנוקדים שני צמדי פעלים.

בכל צמד מילים בחרו את הפועל שניקודו מעיד על הגייה נכונה.

1. הנערה מלאה / מלתה את חדרה ברהיטים ישנים, והדבר דבא / דבא אותה.
2. אם תקפאי / תקפאי מקור, זה משום שלא הסכמת למלות / למלא אחר ההוראות.
3. נתגלה / נתגלה לעיניי התיק שהתבלה / התבלה מרוב שימוש.
4. המדריך כון / כון את הקבוצה לעבר הרחבה ושם הרקיד / הרקיד אותם.
5. הילדים התחבו / התחבאו מפני חבריהם לאחר שבטאו / בטו את הסיסמה.
6. אנו מציעים / מציעים לך לכבה / לכבות את האור.
7. הוא בקש / בקש ממני לטאטא / לטאטות את החדר.
8. הנערה קנתה / קנאה בחברתה, והדבר התבטא / התבטא בהתנהגותה.
9. אל תשבר / תשבר את הפסל בזמן שהשומר ישן / יושן.
10. הוא יכחיש / יכחיש את ההאשמות ולא ירגיש מדבא / מדבא.
11. לא יכלתי / יכלתי להפעיל את הטלוויזיה כי החדר התמלא / התמלא באנשים.
12. שכחתם / שכחתם לכבה / לכבות את האור.
13. הם נוכחים / נוכחים בכל השיעורים ונוכחים / נוכחים לדעת שהעניין משתלם.
14. ירון מביט / מביט בנער שהחל לרכב / לרכב על אופניו.
15. הנער מפדרר / מכדרר בכדור לאחר שהציע / הציע למאמן לשתפו במשחק.
16. עיניו של הנער יבדקו / יבדקו כאשר יתאפשר לו לנסע / לסע לרופא.
17. כשאישן / אשן אצלך, נוכל למלות / למלא את המשימה המוטלת עלינו.

חלק ג - בחרו את האות המציינת את השורה המעידה על הגייה נכונה של שני הפעלים המנוקדים.

1. א. הילד **מְדַכָּא** כי ראה את חבריו **נְגָשִׁים** אל הבמה.
ב. הילד **מְדַכָּא** כי ראה את חבריו **נְגָשִׁים** אל הבמה.
ג. הילד **מְדַכָּא** כי ראה את חבריו **נְגָשִׁים** אל הבמה.
ד. הילד **מְדַכָּא** כי ראה את חבריו **נְגָשִׁים** אל הבמה.
2. א. הרופאים **רְפְּאוּ** את מחלתו, והוא החל ל**בְּטֵא** את שמחתו.
ב. הרופאים **רְפוּ** את מחלתו, והוא החל ל**בְּטֵא** את שמחתו.
ג. הרופאים **רְפוּ** את מחלתו, והוא החל ל**בְּטוֹת** את שמחתו.
ד. הרופאים **רְפְּאוּ** את מחלתו, והוא החל ל**בְּטוֹת** את שמחתו.
3. א. אמנם **יְרָאנוּ** מפני הבאות, ובכל זאת **מְחִינוּ** כף עם היציאה לדרך.
ב. אמנם **יְרָאנוּ** מפני הבאות, ובכל זאת **מְחָאנוּ** כף עם היציאה לדרך.
ג. אמנם **יְרָאנוּ** מפני הבאות, ובכל זאת **מְחִינוּ** כף עם היציאה לדרך.
ד. אמנם **יְרָאנוּ** מפני הבאות, ובכל זאת **מְחָאנוּ** כף עם היציאה לדרך.
4. א. העניין **מְבַטָא** בבהירות רבה, ואני יכול ל**הִשִׁיר** מבטי קדימה.
ב. העניין **מְבַטָא** בבהירות רבה, ואני יכול ל**הִשִׁיר** מבטי קדימה.
ג. העניין **מְבַטָא** בבהירות רבה, ואני יכול ל**הִשִׁיר** מבטי קדימה.
ד. העניין **מְבַטָא** בבהירות רבה, ואני יכול ל**הִשִׁיר** מבטי קדימה.
5. א. **אֶמְלָא** את בקשתך, אם תפשיר את האוכל ה**מְקַפָּא**.
ב. **אֶמְלָא** את בקשתך, אם תפשיר את האוכל ה**מְקַפָּא**.
ג. **אֶמְלָא** את בקשתך, אם תפשיר את האוכל ה**מְקַפָּא**.
ד. **אֶמְלָא** את בקשתך, אם תפשיר את האוכל ה**מְקַפָּא**.

חלק ד - בחרו את הפועל ואת מילת היחס שניקודם מעיד על הגייה נכונה.

1. דיברתי **אֶתְךָ / אֵתְךָ** כאשר **נִגְלָה / נִגְלָה** לעינינו הבניין המרשים.
2. **מְלֵאֲתִי / מְלִיתִי** ב**שְׁבִילְךָ / בְּשִׁילְךָ** את טופס הבקשה.
3. **נִתְפַס / נִתְפַס** אֶצְלִם / אֶצְלָהֶם תנומה קלה.
4. **בְּקִשְׁתִּי / בְּקִשְׁתֵּי** מִכֶּם / מִמְּכֶם ל**הִתְלוֹת / לְהִתְלוֹה** אליי.
5. מתי **נִצָּא / נִצָּא** לקנות ב**שְׁבִילְכֶם / בְּשִׁילְכֶם** את המצרכים?
6. הנערות **נִגְשׁוֹת / נִגְשׁוֹת** לחלון כדי לראות **אֶתְכֶם / אוֹתְכֶם**.
7. **אֶבְדָר / אֶבְדָר** **אוֹתְךָ / אוֹתְךָ** כדי לשמח אותך.

8. אתמול הוא בִּישׁ / בִּישׁ אותנו, והיום הוא אֵיננו / אֵיננו כאן.
9. האם אֶפְשֵׁל / אֶפְשֵׁל בבחינה כְּמוֹכֶם / כְּמוֹכֶם?
10. שְׁמִרִי / שְׁמִרִי על התינוק עד שנבוא אֵלֵיכֶם / אֵלֵיכֶם.
11. הוא מְצִיג / מְצִיג את העובדות הנכונות לְגַבִּיהֶם / לְגַבִּים.
12. אני רוצה לְהַכְנִיס / לְהַכְנִיס לחדר לְפָנֶיךָ / לְפָנֶיךָ.
13. היא ביקשה מְמַנּוֹ / מְמַנּוֹ לא לְקַנֵּא / לְקַנֵּאת באחיו הקטן.
14. הם ניסו לְבַלְבֵּל / לְבַלְבֵּל לְבַלְבֵּל עֲלֶיךָ / עֲלֶיךָ את דעתך.
15. הַכְנָסִי / הַכְנָסִי אֵלֵיהֶם / אֵלֵיהֶם בשעה הקרובה!
16. לא יִכְלְתֶם / יִכְלְתֶם לבצע פעולה זו בְּלִעְדֵיהֶם / בְּלִעְדֵיהֶם.